

Yrkande

(MP, S, V, C)

2024-06-12

Yrkande angående åtgärder med anledning av rapporten om trafik- och resandeutveckling 2023

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden:

1. Stadsmiljöförvaltningen får i uppdrag att enskilt och i samverkan med stadsbyggnads- och exploateringsförvaltningen påskynda åtgärder i linje med redan fattade beslut samt lägga fram förslag på nya åtgärder som krävs för att staden ska uppnå de mål som finns för resandeutvecklingen i miljö- och klimatprogrammet och trafikstrategin. Vägledande i arbetet ska vara att vägtrafiken totalt sett ska minska bland annat genom ett främjande av de hållbara trafikslagen gång, cykel och kollektivtrafik.
2. Stadsmiljönämnden får i uppdrag att utöver långsiktiga åtgärder prioritera tillfälliga, kostnadseffektiva och uppskalningsbara åtgärder för att gynna hållbara transportslag såsom kollektivtrafik, cykel och gång.
3. Stadsmiljöförvaltningen får i uppdrag i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen att senast 31 oktober föreslå ett tydligt inriktningsbeslut för ovanstående.

Yrkandet

I kommunfullmäktiges budget för 2023 och 2024 finns ett tjugotal uppdrag som syftar till att ställa om trafiken i Göteborg till hållbara transporter där kollektivtrafik, cykel och gång ska prioriteras före andra färdmedel. Även förra mandatperioden fanns flertalet uppdrag med det syftet. Göteborgs stad har i bred politisk enighet fastställt mål om att öka andelen resor med hållbara färdmedel och minska andelen resor med bil. Trots detta visar den senaste rapporten om trafik- och resandeutvecklingen att utvecklingen går för långsamt för kollektivtrafik och gång samt åt fel håll för bil och cykel.

Trenden för resandeutvecklingen inom kollektivtrafiken är positiv och börjar närma sig nivåerna innan pandemin, även om det behövs en högre takt för att uppnå målen.

Utvecklingen för antalet resor som görs till fots är också positiv men även här behöver takten öka. Utvecklingen för cykelresor går alldeles för långsamt och under det senaste året har cyklingen tydligt minskat. Inte heller utvecklingen för bilresor går åt rätt håll utifrån beslutade mål i trafikstrategin. När fler flyttar till Göteborg och fler företag etablerar sig i staden ställs krav på mer plats för bostäder och verksamheter, för att få plats med dessa behov och för att få till en fungerande trafik är det av yttersta vikt att transporter med bil minskar till förmån för mer utrymmeseffektiva och hållbara transportalternativ såsom kollektivtrafik, cykel och gång. Det är också väsentligt för att skapa en attraktiv livsmiljö för göteborgarna och besökarna. Nyckeln är att kombinera ökad transporteffektivitet med en attraktiv, säker och hälsosam stadsmiljö som främjar

mångfunktionella gator, klimatanpassning, biologisk mångfald, ny teknik och innovation samt mångfald av kultur-, nöjes- och näringsliv.

Kollektivtrafiken behöver byggas ut till fler områden, kapaciteten och pålitligheten öka och restider kortas även då det minskar framkomligheten för biltrafiken som till skillnad från kollektivtrafiken uppfyller restidsmålen med stor marginal. Kommande kollektivtrafiksatsningar ska vara inriktade på att förbättra för resenärer som reser inom Göteborgs stad. En viktig del i detta är att prioritera kollektivtrafiken framför biltrafiken genom att peka ut fler tydliga kollektivtrafikstråk och hitta finansiering och genomförandekraft till den kollektivtrafik som planeras inom ramen för Målbild koll 2035.

Det finns en stor potential i att fler människor kan cykla i sin vardag. Västra Götalandsregionens cykelpotentialstudie från 2018 visar att en stor del av göteborgarna kan ta sig till och från sitt arbete på kort tid med cykel och med elcykel är potentialen ännu högre. Givetvis kan inte alla cykla till och från sitt jobb men studien visar att det finns en stor möjlighet att få fler att cykla. Därför behöver fler åtgärder vidtas för att öka cyklandet.

Det är tydligt att det finns en bred folklig förankring att genomföra konkreta klimatåtgärder och skapa mer attraktiva stadsmiljöer för människor. Detta visade sig exempelvis när Göteborgs Stad utvärderade sommargatorna 2022 då 72 procent av de boende, 81 procent av besökarna och 71 procent av de verksamma i området ansåg att sommargågatan medför något positivt för gatan.

För att komma till rätta med resandeutvecklingen behöver Stadsbyggnadsnämnden, Exploateringsnämnden och Stadsmiljönämnden ta krafttag för att nå de mål Göteborgs Stad har i miljö- och klimatprogrammet och trafikstrategin. Rapporten om trafik- och resandeutvecklingen ger två huvudsakliga rekommendationer: ”Arbeta för att minska biltrafiken” samt ”lyft arbetet med attraktiva och trygga stadsmiljöer”. Rapporten om trafik- och resandeutvecklingen är ett viktigt underlag i arbetet framåt.

Åtgärder för att ställa om till ett mer hållbart resande går hand i hand med att skapa mer attraktiva stads- och livsmiljöer för göteborgarna. Det behöver göras både genom långsiktiga åtgärder i stadsplaneringen och genom snabbare konkreta åtgärder. En del åtgärder som behöver genomföras kommer innebära att det blir relativt mer attraktivt att välja hållbara trafikslag, i förhållande till bil.

Av resandeundersökningen framgår att det ”i dagsläget behövs ett modigare ledarskap som vågar hantera de målkonflikter som uppstår. Det gäller politiken såväl som samtliga led i förvaltningarna.” Det främsta syftet med detta beslut (och motsvarande beslut i stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden) är skapa just en tydligare och stabilare inriktning för hållbart resande samt stort mandat och höga förväntningar på förvaltningarna att tillsammans genomföra det som krävs för att nå stadens trafik- och miljömål.

För att lyckas kommer det vara väsentligt att åtgärderna görs i ett samlat strategiskt grepp och med utgångspunkt för de städer som faktiskt lyckats med en snabb trafikomställning. Fokus behöver ligga på hur man kan skapa förändring som får en acceptans bland göteborgarna, samverkan med relevanta aktörer samt innovation som utgår från den samlade forskning och beprövad erfarenhet som finns inom trafikomvandling, exempelvis *Designguide för Smarta gator* och *Global Street Design Guide*. Vilket vägval Göteborg bör göra ska förvaltningarna föreslå i ett gemensamt inriktningsbeslut senast 31 oktober.

Stadsmiljöförvaltningen får även i uppdrag att, utöver ovan förvaltningsgemensamma uppdrag, prioritera tillfälliga, kostnadseffektiva och uppskalningsbara åtgärder för att gynna hållbara transportslag såsom kollektivtrafik, cykel och gång. I grunden handlar det om att arbeta med taktisk urbanism genom tillfälliga omprioriteringar av gaturummet för att stärka hållbart resande, vistelse och stadsmiljökvaitéer. Syftet med detta arbete ska vara att testning och utvärdering både ska leda till temporära förändringar och som underlag till permanenta förändringar i samband med större underhåll eller investering, exempelvis genom flexibla och smarta gatu- och stadsmiljöplaner. Då kommer det på sikt att krävas att stadens insatser går ifrån enskilda åtgärder på enstaka gator till att på systemnivå omvandla gatunätet i Göteborgs stadsstruktur

Fokus ska läggas på framdrift genom testning och utvärdering framför utredningar och rapporter. Arbetet bör tydligt utgå från innovation och lärdomarna av förvaltningens tidigare arbete med taktisk urbanism såsom Pilotområde Cykel, sommargågatorna/sommartorgen och Framtidsgatan. Utgångspunkt ska vara relevant forskning och omvärldsanalys av städer som lyckats med en snabb trafikomställning samt *Designguide för Smarta gator* och *Global Street Design Guide*.